

Motion till riksdagen

1988/89:So604

av förste vice talman Ingegerd Troedsson m fl (m)

Statsbidraget till kristna förskolor, skolor och sjukhem

I de flesta västländer är det självklart att föräldrar skall kunna välja en förskola med kristen inriktning eller en kristen skola för sina barn. Det finns också många sjukhem eller vårdhem med en kristen inriktning.

I Sverige är motsvarande möjligheter utomordentligt begränsade. Vi har under en följd av år föreslagit betydande förbättringar i detta avseende utan att någon förbättring har skett. Vi återkommer därför med förslag som är ägnade att avsevärt förbättra möjligheterna att driva kristna förskolor, skolor eller sjukhem utan att det blir dyrare för den enskilde.

Kristna förskolor får inte missgynnas

Samfund, ideella organisationer och föräldrakooperativ kan numera få statsbidrag för sin förskoleverksamhet under förutsättning att den finns med i den kommunala barnomsorgsplanen, att förskolan är öppen minst åtta timmar om dagen och att den inte drivs av Svenska kyrkans församlingar.

Det innebär att katolska församlingar, mosaiska trosbekännare, frikyrkor och ideella organisationer i övrigt kan få statsbidrag för heltidsförskolor, däremot ej för förskolor som är öppna mindre än åtta timmar. Svenska kyrkans förskolor är dessutom helt undantagna möjligheten till statsbidrag till såväl hel- som deltidförskolor.

Det är enligt vår mening orimligt att deltidförskolor endast skall kunna få statsbidrag om de drivs av kommunen, däremot inte av t ex kristna organisationer. Många föräldrar har en stark önskan att deras barn skall få del av kristen förskoleverksamhet med lek, ansvarstagande, gemenskap, bön och andakt. Vi har svårt att se varför inte en församling skall få anordna sådan utan diskriminerande statsbidragsregler. Nuvarande regler innebär ju att hela kostnaden för deltidförskolan (för Svenska kyrkan också för heltidsförskolan) faller på församlingen, samtidigt som dess medlemmar får vara med att betala kommunala deltidförskolor.

Kyrkomötet har redan hösten 1986 hemställt hos regeringen om sådana förändringar av gällande lagstiftning att statsbidrag skall kunna utbetalas för barnomsorg bedriven av Svenska kyrkan. Inget har dock vidtagits i frågan från regeringens sida.

Vi föreslår därför att även deltidförskolor som drivs av Svenska kyrkan eller annan huvudman skall få rätt till statsbidrag. Deltidsförskolor bör dessutom få samma andel av de verkliga kostnaderna täckta genom statsbidrag som heltidsförskolorna.

Vidare bör även heltidsförskolor som drivs av Svenska kyrkan få samma rätt till statsbidrag som andra heltidsförskolor.

Mot. 1988/89
So604

Underlätta bildandet av kristna friskolor

Sverige ligger nära länderna bakom järnridån när det gäller att göra utbildningen till ett offentligt monopol. Vi har i dag ett mycket litet antal fristående skolor. Ändå är fristående skolor en del av de förpliktelser Sverige åtagit sig inom ramen för internationella konventioner. Ju mer komplext samhället blir, desto viktigare framstår det att dessa konventioner efterlevs. Vi är för vår del övertygade om att fristående skolor skulle verka vitaliserande på hela skolväsendet. Inte minst gäller detta i fråga om den pedagogiska utvecklingen.

För att över huvud taget kunna få statsbidrag skall en fristående skola ha fungerat i tre år. Detta innebär mycket stora ekonomiska uppoffringar för föräldrar eftersom de samtidigt på sina skattsedlar måste betala kostnaderna för den offentliga skolan. För att statsbidrag skall utgå krävs också att den fristående skolans utbildning skall utgöra ett önskvärt komplement till utbildningen inom det allmänna skolväsendet. Det är alltså uttryckligen de fristående skolornas nytta för det allmänna som är avgörande för om statsbidrag skall utgå eller inte.

Ett sådant synsätt kan vi givetvis inte ställa upp på. Det är i stället föräldrarnas och elevernas önskemål och krav som måste utgöra utgångspunkten.

Statsbidrag utgår numera till ett antal kristna friskolor som är äldre än tre år. Ingen kristen gymnasieskola har däremot statsbidrag. Begreppet "friskola" begränsas till fristående skolor för skolpliktiga elever.

Staten skall enligt vår mening stödja fristående skolor – kristna och andra – på i princip samma sätt som stöd utgår till skolor i offentlig regi. (I dag är det endast mellan 35 och 55 procent när det överhuvudtaget utgår). Kommuner-na skall vidare stödja fristående skolor med ett belopp som motsvarar högst den rörliga kommunala elevkostnaden. Stöd uppbyggt efter dessa principer skulle göra det möjligt för de fristående skolorna att erbjuda sin undervisning till alla, inte bara till de elever vilkas föräldrar har en särskilt stark ekonomi eller som är beredda till stora uppoffringar.

Betydligt fler föräldrar skulle med ett sådant system få möjlighet att sätta sina barn i en kristen skola. Riksdagen bör därför hos regeringen begära förslag till nya statsbidragsbestämmelser till fristående grundskolor och gymnasieskolor utifrån principen om att stöd skall utgå på samma sätt som stöd utgår till skolor i offentlig regi.

Mångfald inom sjukhemsvården

För den som långvarigt är bunden vid sjuksängen och inte längre kan stanna kvar i sitt eget hem är det särskilt viktigt att kunna påverka vårdens utformning och inriktning. Detta är dock i dag få förunnat. Patienten anvisas i allmänhet en plats av landstinget eller hänvisas hit eller dit. Mycket få har ekonomiska möjligheter att själva välja sjuk- eller vårdhem.

Sjuk- och vårdhemmen betalas med landstingsskatt. De enskilda sjukhem

soms finns lever ofta farligt även om patienterna trivs och de normalt kostar väsentligt mindre än de landstingsdrivna. De är nämligen helt beroende av landstingens större eller mindre välvilja. Många enskilda sjukhem har fått uppleva att kontrakten med landstingen sägs upp eller endast förnyas för ett år i taget. Under sådana förhållanden ter det sig knappast möjligt att öppna enskilda eller rörelsedrivna sjukhem med viss inriktning, även om det finns ett stort intresse för detta.

Vi vet att det skulle betyda mycket för människors trygghet och livskvalitet om möjligheter i stället öppnades för de långtidssjuka att på lika villkor välja mellan många olika sjukhem med olika utformning eller inriktning. Också sjukhem med t ex en kristen inriktning skulle säkerligen tillkomma ävensom för invandrare med annan trosuppfattning där deras eget språk talas och deras egen religion utövas.

Detta bör ske genom en utbyggnad av den allmänna och obligatoriska sjukförsäkringen till en sjukvårdsförsäkring. Väljer patienten landstingets sjukhem tillfaller sjukvårdsförsäkringen landstingets kassa. Väljer patienten i stället ett enskilt eller rörelsedrivet sjukhem, kanske i någon församlings regi, följer sjukvårdsförsäkringen med patienten dit. Patientens egen avgift skulle i båda fallen bli densamma.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar att Svenska kyrkans och andra deltidsskolor som drivs av annan huvudman än kommunen skall få samma statsbidrag som de kommunala deltidsskolorna,

2. att riksdagen beslutar att även Svenska kyrkans heltidsskolor skall få samma statsbidrag som de kommunala heltidsskolorna,

[att riksdagen hos regeringen begär förslag till nya statsbidragsbestämmelser till kristna och andra fristående grundskolor och gymnasieskolor utifrån principen om att stöd skall utgå på samma sätt som stöd utgår till skolor i offentlig regi,¹]

[att riksdagen hos regeringen begär förslag till en allmän och obligatorisk sjukvårdsförsäkring, där försäkringen följer patienten också vid val av alternativa sjukhem med t ex kristen inriktning.²]

Stockholm den 10 januari 1989

Ingegerd Troedsson (m)

Anders Björck (m)

Filip Fridolfsson (m)

Göran Åstrand (m)

¹ 1988/89:Ub204

² 1988/89:Sf216

